

Komunikat prasowy

Luksemburg, 26 października 2021 r.

W wydatkach UE nadal występują błędy – unijni kontrolerzy kładą nacisk na konieczność należytego zarządzania środkami, które mają zostać udostępnione w związku z pandemią COVID-19

Wprawdzie sprawozdanie finansowe UE za rok budżetowy 2020 daje prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji, a w dochodach nie stwierdzono nieprawidłowości, lecz w płatnościach występuje zbyt duża liczba błędów – taki wniosek płynie z opublikowanego dzisiaj sprawozdania rocznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za rok budżetowy 2020. Kontrolerzy Trybunału wydali drugi rok z rzędu opinię negatywną na temat wydatków. Zwrócili również uwagę na zagrożenia i wyzwania związane z wykorzystaniem środków UE udostępnianych w reakcji na kryzys wywołany przez koronawirusa, a także z należyłym zarządzaniem nimi.

Kontrolerzy stwierdzili, że ogólny poziom nieprawidłowości w wydatkach UE utrzymał się na niezmiennym poziomie i w 2020 r. wyniósł 2,7% (w 2019 r. – 2,7%). W 2020 r. ponad połowę wydatków objętych kontrolą (59%) uznano za wydatki obciążone wysokim ryzykiem, co oznacza dalszy wzrost względem roku 2019 (53%) i lat wcześniejszych. Zasady i kryteria kwalifikowalności odnoszące się do wydatków tego rodzaju są często złożone, co zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia błędów. W wydatkach obciążonych wysokim ryzykiem nadal występuje istotny poziom błędów, który oszacowano na 4,0% (w 2019 r. – 4,9%). Podobnie jak rok wcześniej kontrolerzy sformułowali zatem wniosek, że poziom błędów w tej istotnej kategorii wydatków ma charakter rozległy, i wydali negatywną opinię w sprawie wydatków UE za 2020 r.

W 2020 r. Trybunał zgłosił sześć przypadków podejrzeń nadużycia finansowego wykrytych w ramach prac kontrolnych – mniej niż w 2019 r., gdy spraw tych było dziewięć. We wszystkich tych sprawach Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) zdecydował się wszcząć dochodzenie.

– Wobec wielkich wyzwań, które stoją przed nami, musimy jeszcze większą wagę przywiązywać do należytego zarządzania środkami UE – podkreślił prezes Trybunału, Klaus-Heiner Lehne. – W ciągu kolejnych siedmiu lat UE planuje wydać o wiele więcej środków niż w poprzednim okresie programowania. Ponadto 27 państw członkowskich uzgodniło, że program odbudowy po pandemii COVID-19 będzie częściowo finansowany przez emisję długu publicznego. Decyzja ta oznacza doniosłą zmianę w finansach UE. Oczywiście zmiana ta pociąga za sobą konieczność skutecznych kontroli pozwalających zweryfikować, jak wydatkowane są środki i czy osiągnięte zostały zakładane rezultaty.

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania rocznego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luksemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Unijna odpowiedź na pandemię COVID-19 w bardzo istotny sposób wpłynęła na finanse UE – w okresie finansowym 2021–2027 łączny przydział środków z instrumentu Next Generation EU i wieloletnich ram finansowych (WRF) wyniesie 1 824 mld euro, czyli niemal dwukrotność wydatków w poprzednich WRF. W tym kontekście kontrolerzy Trybunału zwracają uwagę na ryzyko opóźnionego rozpoczęcia wdrażania funduszy objętych zarządzaniem dzielonym w okresie finansowym 2021–2027. Takie opóźnienie wpłynęło niekorzystnie na wdrożenie funduszy również w okresie 2014–2020.

Trybunał odnotowuje, że absorpcja przez państwa członkowskie środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych postępuje nadal w wolniejszym tempie, niż planowano. Do końca 2020 r., który jest ostatnim rokiem wykonania bieżącego siedmioletniego budżetu, wypłacono jedynie 55% kwoty środków UE uzgodnionej na okres 2014–2020. Spowodowało to szybki wzrost kwoty zobowiązań pozostających do spłaty, które na koniec 2020 r. wyniosły 303,2 mld euro, co odpowiada niemal dwóm budżetom rocznym. Kontrolerzy Trybunału odnotowują, że między poszczególnymi państwami członkowskimi występują w tym względzie znaczne różnice. Przykładowo Finlandia wykorzystała do końca 2020 r. 79% przydzielonych jej środków, podczas gdy trzy państwa członkowskie, w których wskaźnik absorpcji był najniższy (Włochy, Chorwacja i Hiszpania), wykorzystały jedynie około 45% kwot, na które zaciągnięto zobowiązania.

Od 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo nie jest już państwem członkowskim UE. Kontrolerzy Trybunału odnotowują, że zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2020 r. w sprawozdaniu finansowym UE wykazano wierzytelność Zjednoczonego Królestwa w kwocie 47,5 mld euro zgodnie ze wzajemnymi zobowiązaniami określonymi w umowie o wystąpieniu.

Informacje ogólne

W 2020 r. wydatki UE wyniosły 173,3 mld euro, co stanowi 1,1% łącznego dochodu narodowego brutto państw członkowskich UE i Zjednoczonego Królestwa. Największą część środków (34,9%) przypadła na dział „Zasoby naturalne”, natomiast kolejnymi pod względem wielkości działami były „Spójność” (34,3%) i „Konkurencyjność” (13,9%). Około dwóch trzecich budżetu objętych jest tak zwanym zarządzaniem dzielonym, w ramach którego państwa członkowskie rozdzielają środki, wybierają projekty i zarządzają wydatkami UE.

Każdego roku Trybunał przeprowadza kontrolę dochodów i wydatków UE oraz sprawdza, czy roczne sprawozdanie finansowe jest wiarygodne. Upewnia się również, czy transakcje po stronie dochodów i wydatków są zgodne z obowiązującymi przepisami na szczeblu UE i państw członkowskich.

Sprawozdanie finansowe UE jest sporządzane zgodnie z zasadami rachunkowości opartymi na międzynarodowych standardach rachunkowości sektora publicznego. Przedstawia ono sytuację finansową Unii na koniec poprzedniego roku budżetowego i jej wyniki finansowe uzyskane w trakcie poprzedniego roku budżetowego. Sytuacja finansowa UE obejmuje zarówno krótkoterminowe, jak i długoterminowe aktywa i pasywa jednostek objętych konsolidacją według stanu na koniec roku.

Opinia bez zastrzeżeń oznacza, że przedstawione dane dają prawdziwy i rzetelny obraz oraz że są zgodne z zasadami sprawozdawczości finansowej. Opinia z zastrzeżeniem oznacza, że kontrolerzy nie mogą wydać opinii bez zastrzeżeń, lecz wykryte problemy nie mają charakteru rozległego. Opinia negatywna wskazuje na powszechne występowanie problemów.

W celu sformułowania opinii pokontrolnej kontrolerzy badają próby transakcji, tak aby następnie statystycznie oszacować stopień, w jakim dochody i poszczególne obszary wydatków są obciążone błędem. Porównują oszacowany poziom błędów z progiem wynoszącym 2%, powyżej którego nieprawidłowy poziom dochodów lub wydatków jest uznawany za istotny. Oszacowany poziom błędów nie jest miarą nadużyć finansowych, braku wydajności czy marnotrawstwa. Jest to szacunkowa kwota, która nie została wykorzystana zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi.

Europejski Trybunał Obrachunkowy jest niezależnym zewnętrznym kontrolerem Unii Europejskiej. Sprawozdania i opinie sporządzone przez Trybunał są zasadniczym ogniwem łańcucha rozliczalności UE. Są one wykorzystywane w celu rozliczania podmiotów odpowiedzialnych za realizację polityki i programów UE, tj. Komisji, innych instytucji i organów UE oraz organów administracji w państwach członkowskich. Trybunał ostrzega przed zagrożeniami, poświadcza wiarygodność, wskazuje uchybienia i dobre praktyki oraz formułuje wskazówki dla decydentów i organów prawodawczych na temat tego, jak poprawić zarządzanie polityką i programami unijnymi.

Sprawozdanie roczne dotyczące budżetu UE, sprawozdanie roczne dotyczące Europejskich Funduszy Rozwoju oraz dokument pt. „Kontrola UE za 2020 r. w skrócie” są dostępne na stronie: eca.europa.eu.